

Beleidstool mediawijsheid voor het onderwijs

---

presentatie fase 1

Doel?

Het gesprek rond een mediawijs beleid openen en in dat beleid specifieke mediawijze thema's uitbouwen en/of versterken.

Welke thema's kan je kiezen?

- Sexting
- Cyberpesten
- Portret- en auteursrecht
- Online identiteit
- Desinformatie
- Digitale inclusie
- Digitale balans en smartphones
- Cybersecurity
- Privacy
- AI

Verloop van de vier fases

Fase 1

Verkenning van de mediawijze thema's

Samen met de klankbordgroep verken je een van de mediawijze thema's, bespreek je de kernwaarden van de school en doe je een casussenspel om te ontdekken wat het standpunt is van de school over dit thema.

Fase 2

Selectie van bouwstenen

De werkgroep maakt kennis met de bouwstenen voor een goed mediawijs beleid en bepaalt aan welke bouwstenen jullie als school willen werken.

Verloop van de vier fases

Fase 3

Uitwerken van het beleidsplan

De werkgroep formuleert duidelijke beleidsteksten voor de geselecteerde bouwstenen aan de hand van richtvragen.

Fase 4

Finaliseren van het beleidsplan

De werkgroep reflecteert over het beleidsplan, verwerkt eventuele feedback en denkt na over de volgende stappen nu het beleid is uitgewerkt.

Wie begeleidt het proces?

Gespreksleider

- Inventarisatie
- Voorbereiding
- Begeleiding
- Uitwerking

Secretaris

- Neemt verslag
- Staat de gespreksleider bij in het proces

Wie neemt deel?

De klankbordgroep

- 10 à 12 personen
- Een gevarieerde groep
- Aan het werk in fase 1 en 4

De werkgroep

- Minstens 5 à 6 personen
- Een onderdeel van de klankbordgroep
- Aan het werk in fase 2 en 3

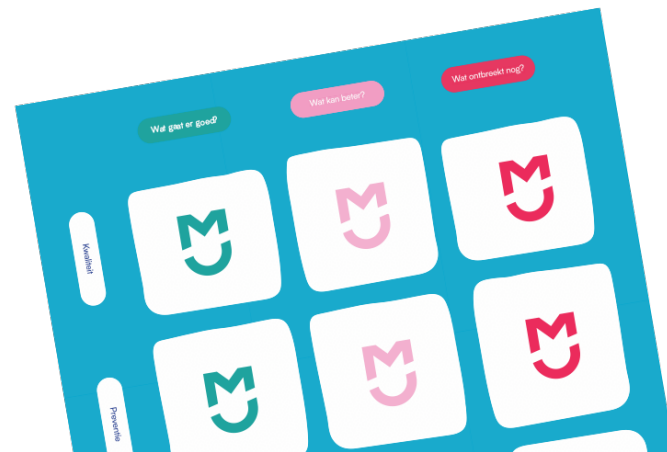
Wat heb je nodig?

Fase 1

- De handleiding

Fase 2

- Bouwstenen per thema
- Legaffiche

Wat heb je nodig?

Fase 3

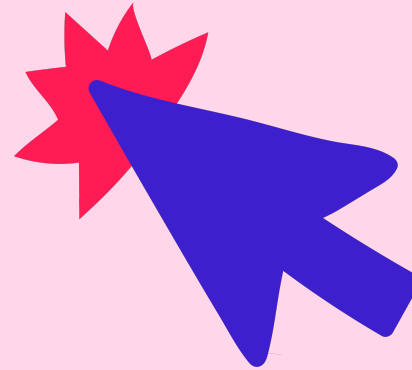
- Inspiratievisie
- Inspiratie beleidsplan
- Link met leerlijn mediawijsheid

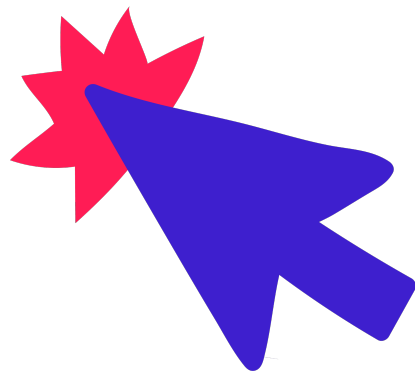
Fase 4

- Bouwstenen per thema
- Legaffiche
- Evaluatiedocument voor beleidsplan

Fase 1

Verkennen van de mediawijze thema's

Fase 1

Verkenning van de mediawijze thema's

De klankbordgroep...

maakt kennis met wat mediawijdsheid is.

maakt kennis met de mediawijze thema's.

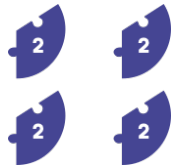
frist de kernwaarden van de school op.

denkt na over casussen en toetst ze af aan de kernwaarden van de school.

Verkenning van de mediawijze thema's: Jigsawmethode

Expertgroep 1

Expertgroep 2

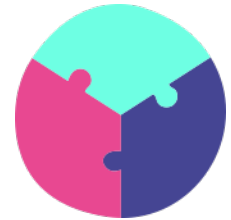
Expertgroep 3

Thuisgroep A

Thuisgroep B

Thuisgroep C

Verkenning van het thema mediawijsheid en sexting

Mediawijsheid

Wat is mediawijsheid?

Waarom is mediawijsheid belangrijk?

Voor wie is mediawijsheid belangrijk?

Sexting

Wat is sexting?

Waarom is sexting populair?

Wanneer is sexting oké/niet oké?

Hoe praat je over sexting met leerlingen?

Hoe reageer je als school op een problematisch sexting incident?

Verkenning van het thema mediawijsheid en cyberpesten

Mediawijsheid

Wat is mediawijsheid?

Waarom is mediawijsheid belangrijk?

Voor wie is mediawijsheid belangrijk?

Cyberpesten

Wat is cyberpesten?

Wat zijn gelijkenissen en verschillen met klassiek pesten?

Welke vormen van pesten bestaan er?

Hoe reageer je als school op slachtoffers van cyberpesten?

Hoe reageer je als school op daders van cyberpesten?

Verkenning van het thema mediawijsheid en portret- en auteursrecht

Mediawijsheid

Wat is mediawijsheid?

Waarom is mediawijsheid belangrijk?

Voor wie is mediawijsheid belangrijk?

Portret- en auteursrecht

Wat is portretrecht? Wat is auteursrecht?

Waarom is het belangrijk?

Wat zijn Creative Commons?

Wat is het recht op afbeelding?

Wat is plagiaat?

Verkenning van het thema mediawijsheid en online identiteit

Mediawijsheid

Wat is mediawijsheid?

Waarom is mediawijsheid belangrijk?

Voor wie is mediawijsheid belangrijk?

Online identiteit

Wat is een online identiteit?

Waarin verschilt online identiteit met offline identiteit?

Waarom is een goede online identiteit belangrijk?

Wat is netiquette?

Wat bedoelen we met 'think before you post'?

Verkenning van het thema mediawijsheid en desinformatie

Mediawijsheid

Wat is mediawijsheid?

Waarom is mediawijsheid belangrijk?

Voor wie is mediawijsheid belangrijk?

Desinformatie

Wat is desinformatie?

Waarom maken mensen desinformatie?

Hoe verspreid desinformatie zich?

Waarom geloven we desinformatie?

Hoe kan je desinformatie herkennen?

Verkenning van het thema mediawijsheid en digitale inclusie

Mediawijsheid

Wat is mediawijsheid?

Waarom is mediawijsheid belangrijk?

Voor wie is mediawijsheid belangrijk?

Digitale inclusie

Wat is digitale uitsluiting en digitale inclusie?

Wie loopt risico op digitale uitsluiting?

Hoe herken je iemand die niet digitaal vaardig is?

Hoe kan je werken aan digitale inclusie?

Wat is inclusion by design?

Verkenning van het thema mediawijsheid en digitale balans en smartphones

Mediawijsheid

Wat is mediawijsheid?

Waarom is mediawijsheid belangrijk?

Voor wie is mediawijsheid belangrijk?

Digitale balans en smartphones

Wat betekent digitaal in balans zijn?

Waarom is een smartphone zo aantrekkelijk?

Hoeveel schermtijd is oké?

Kan je verslaafd raken aan een scherm?

Wat doet je smartphone met je lichaam?

Verkenning van het thema mediawijsheid en cybersecurity

Mediawijsheid

Wat is mediawijsheid?

Waarom is mediawijsheid belangrijk?

Voor wie is mediawijsheid belangrijk?

Cybersecurity

Wat is cyberveiligheid?

Wat is cybercriminaliteit?

Hoe kan ik mijn accounts het best beschermen?

Hoe kan ik verdachte berichten herkennen?

Verkenning van het thema mediawijsheid en privacy

Mediawijsheid

Wat is mediawijsheid?

Waarom is mediawijsheid belangrijk?

Voor wie is mediawijsheid belangrijk?

Privacy

Het recht op privacy: wat betekent dat?

Wat is je digitale voetafdruk?

Gegevensverwerking: Wat houdt dat in?

Wat zijn je privacyrechten op het internet?

Wat zijn enkele tips om je online privacy te beschermen?

Verkenning van het thema mediawijsheid en AI

Mediawijsheid

Wat is mediawijsheid?

Waarom is mediawijsheid belangrijk?

Voor wie is mediawijsheid belangrijk?

AI

Wat is generatieve artificiële intelligentie?

Wat is prompts en hoe werkt het?

Waarom moet je kritisch kijken naar AI-gegenereerde output?

Welke beperkingen/restricties zijn er voor het gebruik van AI zijn er voor het onderwijs (AI-act)?

Welke kansen heeft AI te bieden voor het onderwijs en welke risico's zijn er aan verbonden?

Waarom is het belangrijk om les te geven over AI?

De kernwaarden van onze school

Het casussensspel

Aandachtspunten

- Iedereen die zijn mening wil delen, krijgt daarvoor de ruimte.
- Iedereen probeert zich in te leven in een ander zijn standpunt.
- Iedereen luistert naar elkaar en laat elkaar uitspreken.
- Een mening kan nooit 'fout' zijn. Er wordt rekening gehouden met de verschillende standpunten.

**Casussen voor
het basisonderwijs**

Casus 1 sexting

Akkoord of niet akkoord?

Leila (10 jaar) krijgt een **volgverzoek** op Instagram van Arthur (11 jaar). Beiden gaan naar **dezelfde school, maar kennen elkaar nauwelijks**. De twee gaan in gesprek en na enkele uren vraagt Arthur of Leila een **'sexy' foto wil versturen**. Leila is erg onder de indruk van de vraag en weigert. **Wanneer Arthur blijft aandringen, bezwijkt Leila onder alle druk**.

Als ze de volgende dag op school aankomt, merkt ze dat iedereen haar wat vreemd bekijkt. Al snel komt ze er achter dat **Arthur de foto's niet voor zichzelf heeft gehouden**. Ten einde raad stapt Leila naar juf Lena, haar klastitularis. **Juf Lena neemt de klacht van Leila ernstig en besluit samen met de schooldirectie om de politie in te lichten**.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 2 sexting

Akkoord of niet akkoord?

Salim en Wout zitten in het vijfde leerjaar. Tijdens de zwemles neemt Salim een **naaktfoto van Wout in de groepscabine**, zonder dat Wout het merkt. 's Avonds deelt Salim de foto in de WhatsAppgroep met alle klasgenoten. Wout **durft dit niet te vertellen** aan zijn ouders en wil de volgende dag niet naar school. Wanneer zijn ouders hem toch kunnen overhalen om te zeggen wat er scheelt, **kloppen ze kwaad aan bij de directie**.

De directie, die onder de indruk is van het voorval, gaat **in gesprek met Salim en zijn ouders**. De leraar van Salim en Wout voert een **klasgesprek over het incident**. Salim krijgt een **passende straf**, terwijl Wout goed **ondersteund** wordt door de leerlingenbegeleidster. Daarnaast plant de school **extra lessen** in over seksualiteit en online media.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 3 sexting

Akkoord of niet akkoord?

Tim en Medina zitten allebei in het zesde leerjaar en zijn al enkele weken een **koppeltje**. Als onderdeel van hun seksuele ontdekkingstocht sturen ze af en toe een **'sexy' foto naar elkaar via Snapchat**. Tim, die zich van geen kwaad bewust is, **slaat de foto's op en toont deze in de speeltijd aan zijn beste vriendjes**.

Wanneer Medina dit samen met haar ouders meldt aan haar meester, besluit de school dat ze hier **helaas niet veel kunnen aan doen**. Volgens hen is **Medina zelf verantwoordelijk** voor het versturen van de foto's en had ze beter moeten nadenken over de risico's.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 4 sexting

Akkoord of niet akkoord?

Lexi en Sander zijn klasgenoten en goede vrienden. Ze gebruiken na school soms een **app om hun foto's te bewerken met AI**. Op een dag is er ruzie tussen Lexi en Sander. Zonder goed na te denken, maakt Lexi met de **AI een nepfoto van Sander** en stuurt die anoniem **naar**

andere kinderen in de klas. De juf en meester merken dat er iets gebeurd is en willen graag uitzoeken wat er precies aan de hand is.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 1 cyberpesten

Akkoord of niet akkoord?

Na het weekend merkt juf Sara dat een van haar leerlingen, Samina (10 jaar), veel stiller is dan normaal. Ze kijkt al heel de voormiddag een beetje verdrietig. Wanneer de juf haar in de speeltijd vraagt wat er scheelt, begint Samina te huilen. Enkele klasgenootjes hebben dit weekend **een haatpagina over haar gemaakt op Instagram**, waarop dagelijks kwetsende berichten en bewerkte foto's van Samina worden gepost. De pagina heeft al 142 volgers.

Het overgrote deel zijn leerlingen die op dezelfde school zitten als Samina. Juf Sara spreekt de leerlingen die de pagina hebben gemaakt aan en **verplicht hen de pagina te verwijderen**. De week erop plant de juf **extra lessen** in over cyberpesten voor de volledige klas.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 2 cyberpesten

Akkoord of niet akkoord?

In het zesde leerjaar van juf Sandra zitten bijna alle leerlingen samen in een WhatsAppgroep. Daarin posten ze grappige dingen, maken ze afspraken om iets te doen na school, delen ze huiswerkhulp, enzovoort. Hakim (11 jaar) is **de enige die niet in de groepschat wordt toegelaten en voelt zich uitgesloten**. Hij is nooit op de hoogte en wordt ook nooit uitgenodigd voor verjaardagsfeestjes of naschoolse activiteiten.

Daardoor voelt Hakim zich slecht in zijn vel en **zoekt hij hulp bij Bert, de zorgleerkracht**. Hoewel Bert de gevoelens van Hakim begrijpt, besluit hij dat **de school daar niet zoveel aan kan doen**. De school is namelijk **geen beheerder** van de WhatsAppgroep en kan de **leerlingen dus niet verplichten** om Hakim aan de chat toe te voegen.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 3 cyberpesten

Akkoord of niet akkoord?

Binnen de vriendengroep van Naïma (11 jaar) zijn er wat spanningen. Naïma voelt zich al een tijdje **niet goed in haar vel**. Haar vriendinnen maken vaak opmerkingen over haar uiterlijk. Naïma houdt ervan om **TikTok-filmpjes te maken**, maar steeds vaker plaatsen haar vriendinnen daar **negatieve reacties** bij.

Sinds kort krijgt ze niet alleen van haar vriendinnen **kwetsende opmerkingen**, maar ook van andere volgers en klasgenoten. Naïma weet niet wat ze moet doen en **vertelt het voorval aan haar juf**. De juf vertelt haar dat ze hier **helaas niet veel aan kan doen** en raadt Naïma aan om **geen TikTok-filmpjes** meer te maken.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 4 cyberpesten

Akkoord of niet akkoord?

Isabelle en Sheila zijn klasgenoten en hebben al een tijdje ruzie. Sheila gebruikt een **AI-app om een nepvideo van Isabelle te maken, waarin Isabelle er slordig uitziet**. Sheila zet de video op een app waar andere kinderen hem kunnen zien.

De video **lijkt echt en wordt snel door anderen bekeken**. Isabelle voelt zich verdrietig en machteloos en vertelt het aan de juf. De juf brengt Isabelle en Sheila **samen voor een gesprek en laat Sheila de video verwijderen**.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 1 portret- en auteursrecht

Akkoord of niet akkoord?

Juf Farah is heel actief op sociale media. Op haar **Instagramprofiel deelt ze vaak foto's en filmpjes** van leuke lesactiviteiten, schoolprojecten en klasuitstapjes. De **kinderen hebben daar geen problemen mee** en gaan graag met haar op de foto. Na een klasuitstap naar het museum post Farah **enkele sfeerfoto's** op haar Instagramprofiel. Op een van die foto's staan **twee leerlingen** (9 en 10 jaar) **duidelijk herkenbaar** afgebeeld. De dag nadien wordt Farah **op het matje geroepen** bij de directie.

De ouders van een van de leerlingen hebben de foto namelijk ontdekt en **klacht neergelegd**. Ze vinden het niet kunnen dat hun kind zonder hun medeweten wordt **'tentoongesteld'** op de persoonlijke socialemediakanalen van de leerkracht. Juf Farah moet de foto's **zo snel mogelijk verwijderen**. Door haar grote passie voor sociale media wordt ze wel aangesteld tot **socialmediamanager** van de online schoolkanalen.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 2 portret- en auteursrecht

Akkoord of niet akkoord?

Vriendinnen Jasmine en Mila (11 jaar) gaan na schooltijd naar het pleintje voor de school. Ze nemen allemaal gekke foto's met Mila's smartphone. Beiden vinden de foto's superleuk, maar **Jasmine heeft liever niet dat Mila de foto's op Instagram plaatst**. Mila plaatst 's avonds **toch enkele foto's online**. Jasmine vindt dit helemaal niet fijn en vraagt aan haar vriendin of ze de foto's wil verwijderen.

Mila weigert, waarna ze ruzie krijgen. De volgende dag merkt meester Stijn de spanning tussen de twee vriendinnen op en vraagt wat er gaande is. Hij probeert samen met de meisjes de ruzie op te lossen. Uiteindelijk gaat Mila **akkoord om de foto's te verwijderen en besluiten ze om elkaar vanaf nu altijd om toestemming te vragen**. De week erop geeft meester Stijn **een extra les** rond portretrecht in de klas.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 3 portret- en auteursrecht

Akkoord of niet akkoord?

De lagere school van juf Malika is volop **een nieuwe website** aan het ontwikkelen. Op het internet vonden ze enkele **leuke foto's om de website mee op te vrolijken**. Wanneer de website enkele weken online staat, ontvangt de school plots een **brief van een advocaat die in naam van de fotograaf een schadevergoeding eist**. De school beslist om de schadevergoeding zo snel mogelijk te betalen.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 4 portret- en auteursrecht

Akkoord of niet akkoord?

De school wil **nieuwe handboeken** gebruiken voor het vak Frans. De directie wil de kosten zo laag mogelijk houden en stelt voor om **vier handboeken aan te kopen** voor de leerkrachten van het vijfde en zesde leerjaar. De school maakt **kopieën voor alle leerlingen**, omdat dat veel goedkoper is. Na enkele weken krijgt de school een **klacht van de uitgeverij met een dagvaarding en bijbehorende boete**.

De school valt uit de lucht en **vindt dat ze niets verkeerd gedaan heeft**. Later komt de school te weten dat ze het **auteursrecht van de uitgeverij geschonden heeft**.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 5 portret- en auteursrecht

Akkoord of niet akkoord?

Elk jaar zoekt de school enkele leerlingen om te poseren voor de **promo-banner** voor de opendeurdag, maar dit jaar vonden ze helaas niemand. De school besloot dan maar om dit jaar **AI-gegenereerde afbeeldingen** te maken van **niet-bestaande leerlingen**.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 1 online identiteit

Akkoord of niet akkoord?

Juf Mariam geeft les in het derde leerjaar. Wanneer ze op een avond de toetsen spelling aan het verbeteren is, komt ze bij een van haar leerlingen een paar **'domme' en grappige antwoorden tegen**. Mariam, die heel actief is op sociale media, deelt een **foto van de toets op haar Instagramprofiel en schrijft erbij: "Domme vragen bestaan niet, domme antwoorden duidelijk wel!"** Een goede week later krijgt de directie een **klacht binnen over Mariam**.

De ouders van de leerlingen hebben de post op Instagram namelijk ontdekt. Mariam wordt **aangeraden de post te verwijderen** en de **school excuseert zich via een bericht op Facebook** voor het gedrag van de leerkracht.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 2 online identiteit

Akkoord of niet akkoord?

Daniël is sinds kort meester van het zesde leerjaar. Heel wat van zijn leerlingen zijn grote fan van hun nieuwe leerkracht en delen, zonder dat hij daarom gevraagd heeft, **hun Snapchataccount met hem**. Daniël, die wel nieuwsgierig is naar de app waar zijn leerlingen zo gek op zijn, besluit de app te **downloaden en stuurt af en toe wat grappige en onschuldige foto's naar enkele leerlingen**.

Wanneer de ouders van een van de leerlingen dit ontdekken, stappen ze naar de directie en **eisen ze een onmiddellijke schorsing van de meester**. Meester Daniël wordt tijdelijk op **non-actief** gezet en er wordt een **tuchtprocedure** opgestart.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 3 online identiteit

Akkoord of niet akkoord?

Enkele jongens uit het vierde leerjaar zijn erin geslaagd de toiletten te doen overlopen. Wanneer een van de leerkrachten dit ontdekt, besluit hij om **alle ouders te straffen**. Camal, een van de leerlingen uit dezelfde klas als de ouders, wordt onterecht ook gestraft omdat hij op dat moment toevallig aanwezig was in de toiletten. Wanneer hij dit 's avonds aan zijn moeder vertelt, **is ze daar niet over te spreken**.

De moeder beslist dan ook **het hele verhaal te delen in de Facebookgroep** die de school gebruikt om met ouders te communiceren. De schooldirectie, die de post snel te zien krijgt, **reageert hierop in naam van de school en excuseert zich**. Daarnaast wordt de leerkracht **aangeraden om via zijn persoonlijk profiel in de Facebookgroep te reageren en zijn excuses aan te bieden**.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 4 online identiteit

Akkoord of niet akkoord?

Cas uit het vijfde leerjaar staat niet zo graag op de foto. Hij heeft ontdekt dat hij met **AI-foto's van zichzelf kan maken in gelijk welke context**. Op zijn online profiel komen allerlei foto's waarin hij surft, uit een vliegtuig springt of tegen een beer vecht. Zijn vrienden zijn heel erg **onder de indruk van al zijn avonturen** en het wordt druk in de klas besproken.

Juf Karla kan haar oren en ogen niet geloven... Op een rustig moment vertelt hij aan **juf Karla dat de foto's niet echt zijn**. Zij moedigt hem aan om tegen zijn vrienden te zeggen dat de **beelden nep zijn**.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 1 desinformatie

Akkoord of niet akkoord?

Elliot (12 jaar) ziet steeds **video's op TikTok** over het feit dat **aliens de wereld aan het overnemen zijn**. Hij krijgt allerlei bewijzen van **zogenoemde experts**, die vertellen dat alle mensen langzaamaan vervangen worden door identieke aliens. Hij **vertelt dit aan zijn klasgenootjes**, omdat hij bang is dat zij ook aliens zijn. Het verhaal doet al snel de ronde.

Volgens een video op TikTok kan je nagaan of iemand een alien is **door er flesje limonade over iemand te gieten**. Elliot doet dit bij een medeleerling. Die leerling loopt snel naar een leerkracht. De leerkracht **begrijpt er niets van en straft Elliot**.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 2 desinformatie

Akkoord of niet akkoord?

Juf Shailah geeft les in het vierde leerjaar. Ze gelooft dat de **verkiezingen in België niet eerlijk verlopen** en denkt dat alles bepaald wordt door één groep, niet verkozen mensen, die stiekem al jaren de touwtjes in handen hebben. Wanneer de leerlingen **les krijgen over democratie vertelt ze de leerlingen dat er geen democratie is in België**. De leerlingen zijn in de war en sommigen zijn erg onder de indruk van de verhalen van juf Shailah.

Jules **vertelt 's avonds alles wat hij geleerd** heeft in de les over democratie **aan zijn ouders**. De ouders zijn **verontwaardigd** en stappen de dag erna naar de juf, waarna een **hevige discussie** ontstaat. De **directie** wordt erbij gehaald en zet juf Shailah op **non-actief tot de storm is overgewaaid**.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 3 desinformatie

Akkoord of niet akkoord?

De ouders van Emma (9 jaar) halen hoofdzakelijk hun **nieuws van sociale media**. Zonder dat ze het zelf weten, zitten ze allebei in een **“filterbubbel”**, waarin ze veel desinformatie tegenkomen. Zo’n filterbubbel is een bubbel van online informatie, die gefilterd is op basis van je individuele kenmerken, voorkeuren en eerdere zoekresultaten. Emma’s ouders vertellen haar dat de **overheid stiekem een chemisch middelje toevoegt aan de waterleidingen in België**, dat ervoor zorgt dat we allemaal onderdanig zijn aan de regering.

Emma vertelt dit door in de klas tijdens het wekelijkse **actuarondje**. Meester Daan wil dit nieuwsfeit ontkrachten, maar **weet niet hoe hij erop moet reageren** noch weet hij hoe hij best deze foute info weerlegt. **Hij laat het zoals het is**. Emma haar klasgenootjes zijn helemaal in de ban van haar nieuwsverhaal en nemen dit als waar aan.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 4 desinformatie

Akkoord of niet akkoord?

Juf Sabine leest allerlei verhalen op sociale media over 'the flat earth', de platte aarde. Ze gaat **steeds meer twijfelen** of de aarde wel degelijk rond is. Dit verkondigt ze ook aan haar leerlingen en collega's. Er ontstaan **hevige discussies in de leraarskamer** tussen juf Sabine en de anderen. De **directie** komt tussenbeide en beslist om juf Sabine op **non-actief** te zetten.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 5 desinformatie

Akkoord of niet akkoord?

De leerlingen in de klas praten enthousiast over een **nieuw middelje tegen puisten dat ze op TikTok hebben gezien**. Op de filmpjes zie je dat je de crème gewoon op je gezicht moet smeren en twee minuten later zijn alle puistjes weg. **In de filmpjes ziet het er heel echt uit, maar de beelden zijn gemaakt met AI.**

Dat is heel moeilijk te zien en de leerlingen denken dat het echt is. De leerkracht zegt dat het niet echt kan zijn, maar de leerlingen laten haar de filmpjes zien. Ze weet niet goed wat ze moet zeggen, want **het lijkt net echt...**

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 1 digitale inclusie

Akkoord of niet akkoord?

Tijdens de lunchpauze vertelt juf Samira aan enkele collega's dat een aantal leerlingen weer niet in orde waren met hun spullen. Ze communiceert nochtans alles minstens een week op voorhand duidelijk naar de ouders via Smartschool. Juf Els, die ook lesgeeft in het zesde leerjaar, reageert dat ze zich al kan inbeelden om welke leerlingen het gaat. Het zijn altijd dezelfde. En het stopt niet bij het niet meebrengen van de gevraagde spullen: deze week gaat de 3e aanmaning buiten om de schoolfactuur te betalen. Daar komt ook geen reactie op. Een andere collega suggereert dat ze de ouders misschien eens kunnen aanspreken of bellen. Wie weet zijn er ouders die niet met Smartschool kunnen werken?

Juf Samira reageert dat ze daar helemaal geen tijd voor heeft. Bovendien staat het toch in het schoolreglement dat alle communicatie via Smartschool verloopt? Zo bereidt de school de leerlingen en ouders voor op het secundair onderwijs. Want bijna elke secundaire school in de buurt werkt met dit platform. Juf Els gaat hier volledig mee akkoord en voegt eraan toe dat het toch niet de bedoeling kan zijn dat de school ouders leert met Smartschool werken. Ze doen trouwens al meer moeite dan andere scholen: in het begin van het schooljaar krijgen alle ouders een uitgebreide handleiding mee. En als het daarmee niet lukt, kunnen ze toch aan hun kinderen vragen om te helpen?

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 2 digitale inclusie

Akkoord of niet akkoord?

Senne (10 jaar) is een verlegen leerling. Hij werkt altijd goed mee tijdens de les, is leergierig en is meestal in orde met zijn huiswerk. Enkel over de oefeningen op Bingel is hij niet enthousiast. Dit is een groot contrast met de andere leerlingen uit de klas: Bingeltaken zijn het favoriete huiswerk en worden ook gretig gemaakt, ook al is het nooit verplicht. Als meester Levi aan Senne vraagt waarom hij de taken op Bingel nooit maakt, vertelt Senne dat ze thuis geen computer of internet hebben. Meester Levi besluit aan de directeur te vragen of leerlingen die thuis geen toestel hebben een toestel van school kunnen lenen.

De directeur vindt dit een heel goed idee, maar vreest wel dat de schoollaptops zo veel sneller kapot zullen gaan. Daarom stelt ze voor dat de ouders bij schade de kosten van de herstelling of het nieuwe toestel moeten betalen. Meester Levi laat het goede nieuws weten aan de ouders van Senne. Voor internet verwijst hij hen door naar een Digipunt. Daar kunnen ze zich aanmelden voor betaalbaar internet. Senne neemt superblij de laptop mee naar huis. Thuis stopt zijn vader het toestel meteen in de kast. Senne mag het toestel niet gebruiken want als het kapot gaat, wie weet hoeveel ze dan moeten betalen?

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 3 digitale inclusie

Akkoord of niet akkoord?

De directie kondigt op de personeelsvergadering aan dat ze zullen starten met een digitale leerlijn op school. Ze gaan dit doen op basis van de talenten en digitale competenties van de leerkrachten. Meester Yassin, die normaal altijd enthousiast is bij nieuwe initiatieven, houdt zich heel stil. Het team spreekt af om tegen volgende week te verzamelen welke vaardigheden ze per leerjaar aanleren en welke tools ze gebruiken. Yassin klopt intussen bij de directie aan. Hij staat in het 1ste leerjaar. Daar is het toch nog niet nodig dat leerlingen digitale vaardigheden leren?

Er is zo al weinig tijd in het 1ste en leerlingen hebben het nog moeilijk met de overgang uit de kleuterklas. De directie begrijpt zijn standpunt en gaat akkoord. Yassin wandelt opgelucht het bureau uit: zo hoeft hij niet te zeggen dat hij zelf niet veel kaas heeft gegeten van het digitale.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 4 digitale inclusie

Akkoord of niet akkoord?

Mia (10 jaar) komt zuchtend thuis en gooit haar schooltas in de zetel. Als haar mama vraagt wat er is, antwoordt Mia dat ze een presentatie moet maken voor Nederlands. Al haar vriendinnen gaan iets digitaal maken, maar ze heeft geen idee hoe daaraan te beginnen. Haar moeder zegt dat ze daar ook geen verstand van heeft en suggereert of ze het niet op school aan iemand kan vragen. Mia schudt haar hoofd. Ze heeft helemaal geen zin om het aan haar vrienden te vragen. Ze is sowieso al het buitenbeentje omdat ze niet op sociale media zit en dus al die populaire filmpjes en dansjes niet kent.

Als ze nu nog moet zeggen dat ze niet weet hoe ze een presentatie kan maken, lachen ze haar zeker uit. En ook de leerkracht is geen optie: als je die een vraag stelt, herhaalt die alles altijd voor de hele klas. Ze zal wel gewoon een presentatie voorbereiden op papier. Zo hoeft ze aan niemand iets te vragen.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 5 digitale inclusie

Akkoord of niet akkoord?

Amir is net uit een ander land naar België verhuisd. **Hij begrijpt nog maar weinig Nederlands en heeft moeite om de les te volgen.** Meester Tom merkt dat Amir vaak stil is tijdens de lessen en dat hij weinig vragen stelt. Om Amir te helpen, gebruikt meester Tom Deepl, **een AI-vertaalapp**, om de instructies te vertalen naar zijn thuistaal.

De andere leerkrachten zien dit en weten niet goed wat ze ervan moeten denken. **Ze vragen zich af of Amir zo wel genoeg Nederlands leert.** Meester Tom legt uit dat hij de tool alleen gebruikt als hulp en Amir nog **steeds aanmoedigt om Nederlands te spreken.**

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 1 digitale balans en smartphones

Akkoord of niet akkoord?

Nienke, leerkracht in het 3e leerjaar, probeert haar leerlingen zo veel mogelijk te ondersteunen en contact te onderhouden met hun ouders. Om efficiënt te communiceren en belangrijke informatie te delen, heeft ze samen met de ouders een WhatsApp-groep opgezet. In deze groep worden schooltaken, schooluitstapjes, sportdagen en andere relevante zaken besproken.

Aanvankelijk waren er duidelijke afspraken gemaakt dat de WhatsApp-groep alleen gebruikt mocht worden tijdens schooldagen en tot 19:00 uur. Tot haar frustratie merkt Nienke echter dat ouders haar berichten blijven sturen na 19:00 uur, tijdens de weekenden en zelfs tijdens schoolvakanties, wat een negatieve invloed heeft op haar werk-privébalans. Nienke besluit het probleem aan te pakken en plaatst een bericht in de WhatsAppgroep waarin ze vraagt de afspraken na te leven.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 2 digitale balans en smartphones

Akkoord of niet akkoord?

Felix is leerkracht in het lager onderwijs en geeft les aan een klas van het 4e leerjaar. De school heeft sinds kort tablets aangeschaft om in de klas te gebruiken. Meester Felix heeft besloten om de tablets te gebruiken tijdens de lessen, maar alleen wanneer het relevant is voor bepaalde oefeningen. Felix begrijpt de waarde van technologie in het leerproces en wil zijn leerlingen de kans geven om op een moderne manier te leren. Echter, tot zijn teleurstelling merkt Felix dat sommige leerlingen snel afgeleid raken door andere applicaties zodra de tablets tevoorschijn komen. Dit zorgt ervoor dat hun aandacht voor de les verloren gaat en hun leerresultaten negatief worden beïnvloed.

Felix staat voor de uitdaging om de afleiding van de tablets in zijn klas te minimaliseren en ervoor te zorgen dat alle leerlingen optimaal profiteren van het gebruik van technologie tijdens de les. Om het probleem aan te pakken, besluit Felix dat hij de tablets zal afnemen van leerlingen die zich niet aan de regels houden. Hiermee wil hij benadrukken dat de focus tijdens de les ligt op het leren en dat afleiding niet wordt getolereerd. Hierdoor kunnen de leerlingen de oefeningen natuurlijk wel niet vervolledigen.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 3 digitale balans en smartphones

Akkoord of niet akkoord?

Een ouder ontvangt een whatsapp bericht van de juf om 18:45 uur over de knutselactiviteit van morgen. De leerlingen moeten morgen een schoendoos meebrengen. Ongeveer de helft van de leerlingen heeft de doos niet bij omdat de ouders het bericht niet of te laat hebben gezien. De leerkracht rechtvaardigt zich door te zeggen dat het bericht binnen de afgesproken tijd verzonden is. De ouders voelen zich gefrustreerd en vinden het tijdstip veel te laat.

Ze wijzen erop dat het voor veel ouders moeilijk is om binnen zo'n korte tijd een lege schoendoos te vinden, vooral omdat ze misschien niet op voorhand op de hoogte waren van de activiteit. Om het conflict op te lossen, nodigt ze enkele ouders uit voor een gesprek. Ze kijken samen welke communicatieafspraken er mogelijk zijn.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 4 digitale balans en smartphones

Akkoord of niet akkoord?

Op een ochtend komt Stien, een leerling uit het 6e leerjaar, vermoeid aan op school. Ook tijdens de lessen toont ze duidelijk tekenen van oververmoeidheid. Haar klastitularis besluit met haar te praten om te achterhalen wat er aan de hand is. Na wat vragen en doorvragen, komt naar voren dat ze 's avonds veel tijd besteedt aan gamen, wat resulteert in een gebrek aan slaap en vermoeidheid tijdens de schooldagen. Het blijkt dat er thuis geen duidelijke afspraken zijn rondom het gamen, waardoor de leerling vrij is om haar eigen gang te gaan.

De leerkracht begrijpt dat het gebrek aan regels en beperkingen thuis met betrekking tot gamen een negatieve invloed heeft op de leerling. Ze beseft dat dit niet alleen haar schoolprestaties beïnvloedt, maar ook haar algemene gezondheid. Om het probleem op te lossen, neemt de leerkracht contact op met de ouders voor een oudergesprek. Tijdens het gesprek bespreekt de leerkracht de bevindingen en zorgen over het excessieve gamen van de leerling en de impact ervan op haar vermoeidheid en schoolprestaties. Ze benadrukt het belang van een goede nachtrust en balans tussen schoolwerk en ontspanning.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 5 digitale balans en smartphones

Akkoord of niet akkoord?

Jesse blijft 's avonds vaak **lang praten met een AI-app op zijn tablet**. Daardoor gaat hij te laat slapen en is hij **overdag vaak moe**. Meester Klaas merkt dat Jesse moeilijker kan opletten in de klas en dat zijn schoolresultaten achteruitgaan. Meester Klaas praat met Jesse om samen te begrijpen wat er aan de hand is.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 1 cybersecurity

Akkoord of niet akkoord?

Meester Klaas gebruikt zijn laptop als digitaal bordboek in de klas en laat deze soms openstaan tijdens de speeltijd. Een paar leerlingen ontdekken dit en plaatsen een nepbericht op de gesloten Facebookgroep van de klas, waarin staat dat de hele klas de volgende dag op schoolreis gaat. Ouders worden verward en bezorgd.

De daders worden ontdekt, gestraft en er worden trainingen georganiseerd voor de leerkrachten over cybersecurity om zo'n situaties in de toekomst te voorkomen.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 2 cybersecurity

Akkoord of niet akkoord?

Sinds het begin van het nieuwe schooljaar heeft basisschool 'De Muziekdoos' ervoor gekozen om Google Classroom te gebruiken. Alle leerkrachten krijgen toegang tot dit platform. Tijdens de eerste week van het schooljaar krijgt ook iedere leerling zijn persoonlijke wachtwoord. Juf Laura uit het 4de leerjaar voorspelt dat de helft van de leerlingen zijn wachtwoord zal vergeten. Daarom laat ze haar leerlingen hun wachtwoord vooraan in de agenda schrijven, zo kunnen ze het zeker niet vergeten.

Wat later hebben Keoma en Gaëlle ruzie. Om Keoma te plagen, zoekt Gaëlle haar wachtwoord op in haar agenda en verandert ze Keoma haar wachtwoord. De volgende dag lukt het Keoma maar niet om in te loggen op haar account. Wanneer later uitkomt hoe dit komt, vraagt de juf aan Gaëlle om excuses aan Keoma aan te bieden en om elkaars privacy in de toekomst te respecteren.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 3 cybersecurity

Akkoord of niet akkoord?

In de klas van meester Stijn uit het 5de leerjaar heeft iedereen een laptop die verbonden is met het schoolnetwerk. De leerlingen gebruiken de laptop voor allerlei opdrachten. Ze krijgen een zoekopdracht over de actualiteit en moeten een poster maken over een artikel naar keuze. Sebe (11 jaar) is het internet aan het verkennen voor een leuk artikel, maar komt plots op een webpagina waar hij iets kan winnen door op een knop te klikken. Nadat hij op de knop klikt, begint een rad te draaien. Helaas heeft hij niets gewonnen. Hij gaat verder met zijn zoektocht.

De volgende dag krijgen de leerlingen weer wat tijd om aan hun poster opdracht te werken. Sebe wil zijn laptop terug opstarten, maar hij krijgt telkens een foutmelding. Na 3 foutmeldingen krijgt hij een blauw scherm te zien met de boodschap dat de laptop geblokkeerd is door een hacker. Sebe weet niet wat te doen en stapt naar de ICT-coördinator. Samen contacteren ze een IT-expert die de toegang tot de laptop van Sebe kan herstellen. Niet veel later krijgen de ouders van Sebe een factuur in de bus voor de herstellkosten. Het is namelijk Sebe zijn schuld dat zijn laptop werd gehackt.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 4 cybersecurity

Akkoord of niet akkoord?

Tussen de lessen door praten Sarah en Marit over Seba, die in een phishing is getrapt. Volgens hen had een influencer Seba iets aangeraden, **waardoor hij het product via een website heeft gekocht**. Meester Jeroen merkt tijdens het gesprek dat veel leerlingen al soortgelijke berichten hebben gezien, **maar niet altijd weten wat echt of nep is**.

Hij besluit het gesprek te gebruiken om de hele klas erbij te betrekken en vraagt of **anderen al eens iets hebben gekocht dat een influencer had aangeraden**.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 1 privacy

Akkoord of niet akkoord?

Mila, een leerling uit het eerste leerjaar, wordt bijna zeven jaar oud en wil haar klasgenootjes uitnodigen voor haar verjaardagsfeestje. Haar mama vraagt de meester om hun contactgegevens. De meester stemt ermee in en deelt de adressenlijst met de contactgegevens van de klasgenootjes.

Enkele dagen nadien ontvangt de school een klacht van een van de ouders van een klasgenootje. Die uit zijn bezorgdheid over het feit dat de persoonlijke gegevens van zijn kind zonder toestemming zijn gedeeld. De directie roept de meester bij zich voor verduidelijking. De school biedt excuses aan aan de ouder die klaagde en benadrukt dat er geen kwade bedoelingen waren. De meester wilde alleen bijdragen aan het vreugdevolle moment van Mila's verjaardag.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 2 privacy

Akkoord of niet akkoord?

Op een drukke maandagochtend besluit Teun, leerkracht uit het 2e leerjaar, om een e-mail te sturen naar alle ouders met belangrijke informatie over het komende oudercontact. In zijn haast om de e-mail te verzenden, maakt hij per ongeluk de fout om de adressen niet in BCC te plaatsen, maar in CC. Hierdoor zijn alle e-mailadressen zichtbaar voor alle ouders.

Na het versturen krijgt Teun enkele mails van bezorgde ouders omdat hun e-mailadressen nu zichtbaar zijn voor alle anderen die de mail hebben ontvangen. Sommige ouders zijn bezorgd over hun privacy en de mogelijke gevolgen van het delen van hun persoonlijke gegevens met anderen. Teun is aanvankelijk verward en vindt dat de ouders overdreven reageren. Hij erkent weliswaar zijn fout, maar geeft in een reactie aan de ouders weer dat de impact van dit 'kleine' incident wel zal meevallen.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 3 privacy

Akkoord of niet akkoord?

Sassa, een leerling uit het 6e leerjaar, is op woensdagnamiddag haar Franse woordjes aan het oefenen op haar laptop van school voor de toets die ze de dag erop heeft. Na een uurtje denkt Sassa dat ze de woordjes wel genoeg geoefend heeft en begint ze een serie te bekijken. Plots verschijnt op haar scherm een bericht van de leerkracht: "Zou je niet beter leren voor je toets in plaats van een serie te kijken?" Sassa schrikt en voelt zich betrappt. Ze is namelijk niet op de hoogte van het feit dat de leerkracht haar activiteiten op de schoollaptop kan volgen via een monitoringssoftware.

Sassa meldt het incident aan haar ouders, die verontwaardigd zijn over de inbreuk op hun dochters privacy en de ongepaste reactie van de leerkracht. De ouders van Sassa bellen woedend naar de school. De directie begrijpt de frustraties van de ouders en beslist dat de software enkel nog tijdens de schooluren gebruikt mag worden. Bovendien stellen ze gedragsregels voor de leerkrachten op. Die geven duidelijk aan op welke manier de software concreet mag gebruikt worden.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 4 privacy

Akkoord of niet akkoord?

Op een vroege ochtend komt ICT-coördinator Tom aan op school om zijn dagelijkse taken uit te voeren. Geschrokken ontdekt hij dat het schoolsysteem gehackt is en dat alle persoonsgegevens van leerlingen, ouders en medewerkers gestolen zijn en online werden gepubliceerd. Tom neemt onmiddellijk contact op met de directie van de school om het voorval te melden. Samen beseffen ze dat dit een situatie is die onmiddellijke aandacht vereist. Ze besluiten om het datalek nog even stil te houden om paniek en onnodige onrust onder de schoolgemeenschap te voorkomen.

Na kort overleg met de DPO, is de eerste stap die ze nemen, om aangifte te doen bij de politie. Ze werken nauw samen met de politie om alle beschikbare informatie te verstrekken en eventuele aanwijzingen te delen die kunnen leiden tot de identificatie van de hackers.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 5 privacy

Akkoord of niet akkoord?

Juf Eva gebruikt in een AI-tool de **toetsresultaten en persoonlijke informatie van de leerlingen om rapporten te schrijven**, zonder dat iemand daarvan weet. Later blijkt dat deze AI-tool mogelijk **niet voldoet aan de privacynormen**. De directie komt hier achter en stelt regels op: **leraren mogen geen persoonlijke gegevens ingeven in AI-systemen**.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 1 AI

Akkoord of niet akkoord?

Op een basisschool besloot juf Annelies uit het derde leerjaar om een **weekplanning op te stellen met AI**. Ze wil de hele week in hoekenwerk aan de slag. Ze geeft hiervoor alle **activiteiten, de namen van de leerlingen en hun voorkeuren** in.

Zo is de weekplanning helemaal **op maat van de klas**. Ze vertelt dit aan meester Emmanuel. Hij is hierover ook enthousiast en doet dit ook voor zijn klas.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 2 AI

Akkoord of niet akkoord?

Juf Mira gebruikt AI voor haar **rapportcommentaren om tijd te besparen**. Thomas, een leerling uit haar klas, **begreep zijn feedback niet**. Ook zijn ouders herkennen Thomas niet in de feedback van de juf.

Na een gesprek met de juf bleek dat de **commentaren met AI werden geschreven**. De ouders vinden dit niet oké en stappen naar de directie. De school erkent de fout en gaat nadenken over **richtlijnen over het gebruik van AI**.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 3 AI

Akkoord of niet akkoord?

Meester Tom, leerkracht van het vijfde leerjaar, gebruikte een **AI-tool om een toets wereldoriëntatie op te stellen**. Hij voerde de leerdoelen in, waarna de AI-tool de toets genereerde. Hoewel Tom ervan overtuigd was dat de toets inhoudelijk klopte,

hadden enkele collega's twijfels over de **verantwoordelijkheid van de leerkracht en de kwaliteit van de toets**. De schooldirectie vindt dit niet zo erg. AI is een **hulpmiddel** en als leerkracht blijf je uiteindelijk verantwoordelijk voor het leerproces van je leerlingen.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 4 AI

Akkoord of niet akkoord?

Meester Karim gebruikt bij elk klasthema **AI-afbeeldingen om de klas op te fleuren en als rode draad in zijn lessen.** Zijn parallelcollega, juf Eline, maakt zich zorgen dat leerlingen zo vaak AI-afbeeldingen zien dat ze later misschien het **verschil niet meer merken tussen echt en gegenereerd.** Ze twijfelt of ze meester Karim hierop moet aanspreken.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casussen voor het secundair onderwijs

Casus 1 sexting

Akkoord of niet akkoord?

Bram (15 jaar) en Jamila (18 jaar) zitten allebei op een andere school en sturen sinds kort met elkaar op **Snapchat**. In het begin lijken de berichten nog onschuldig, maar na een tijdje dringt Jamila steeds meer aan bij Bram om **pikante foto's** van zichzelf te versturen. **Bram bezwijkt onder de druk** en besluit op haar voorstel in te gaan. Zonder zijn medeweten **stuurt Jamila de foto's naar haar vriendinnen door**. Al snel **circuleren de foto's** zowel op de school van Jamila als op die van Bram.

Sinds Bram dit ontdekt heeft, komt hij al enkele dagen **niet meer naar school**. Jonas, Brams beste vriend, besluit de **leerlingenbegeleidster in te lichten**. Zij contacteert zo snel mogelijk de school van Jamila. Beide scholen organiseren een **gespreksmoment tussen Bram en Jamila** en ontwikkelen samen **een plan van aanpak** voor gelijkaardige situaties in de toekomst.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 2 sexting

Akkoord of niet akkoord?

Abdul (17 jaar) en Simon (18 jaar) hadden ruim twee jaar een relatie. Regelmatig stuurden ze **naaktfoto's** naar elkaar. Nadat Simon op een fuif **flirtte met een andere jongen**, besluit Abdul de relatie te beëindigen. Simon vindt die reactie overdreven. Uit **wraak** beslist hij om de **naaktfoto's van Abdul door te sturen naar zijn vrienden**. Al snel **circuleren de foto's** op de hele school en durft Abdul zijn klasgenoten niet meer onder ogen te komen. Wanneer Abdul's ouders het verhaal horen, dienen ze klacht in bij de school.

De directie, die onder de indruk is van het voorval, gaat in gesprek met Simon en zijn ouders. De klastitularis en leerlingenbegeleider houden een groepsgesprek met alle betrokkenen. Simon krijgt een passende **straf**, terwijl Abdul goed **ondersteund** wordt door de leerlingenbegeleidster. Daarnaast plant de **school extra lessen** in over seksualiteit en online media.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 3 sexting

Akkoord of niet akkoord?

Na de zwemles is Aicha (17 jaar) zich aan het afdrogen in een van de omkleedcabines. Plots ziet ze onder haar deur een **hand verschijnen met een smartphone**. Aicha verstijft van de schrik, draait haar handdoek om haar middel en weet even niet meer wat te doen. Wanneer ze enkele seconden later beslist om haar deur te openen en te kijken wie de dader is, is er niemand meer te bespeuren. Als Aicha 's avonds thuiskomt, **ontdekt ze via een van haar vriendinnen dat de video ondertussen al meerdere malen gedeeld werd via WhatsApp**.

Ze heeft geen idee wie de video gemaakt heeft, maar is er wel zo goed als zeker van dat het een medeleerling was. De dag erna stapt Aicha ten einde raad naar **leerlingenbegeleider Roan**. Hij neemt de klacht van Aicha heel ernstig en besluit samen met de schooldirectie **om de politie in te lichten**.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 4 sexting

Akkoord of niet akkoord?

Lexi en Sander, leerlingen uit het vierde middelbaar, hebben al een **tijdje een relatie**. Na een avondje op een Chirofuij ontdekt Lexi dat Sander haar al een tijdje aan het **bedriegen** is. Lexi is heel kwaad op Sander en beslist om **diep nudes van hem te maken**.

Zonder goed na te denken verstuurt ze **anoniem de diepnudes van Sander naar zijn vrienden**. De directie komt dit te weten, maar **beslist om nog niet direct actie te nemen**, omdat het niet duidelijk is wie de foto's rondstuurt. Het is nog niet duidelijk wie de foto's rondstuurt.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 1 cyberpesten

Akkoord of niet akkoord?

Bij de start van het nieuwe schooljaar hebben de leerlingen van een klas uit het derde middelbaar een **groepschat** aangemaakt. In het begin werden er vooral grappige filmpjes en memes in gepost, maar na een tijdje wordt **Marthe (14 jaar) steeds meer het onderwerp van de chat**. Anderen schelden haar vaak uit en er worden wekelijks bewerkte foto's van haar gepost.

Marthe wil de **groepschat verlaten**, maar haar medeleerlingen **blijven kwetsende (privé)berichten sturen**. Kyra, een goede vriendin van Marthe uit een andere klas, besluit dat het zo niet verder kan en **meldt het voorval aan de leerlingenbegeleider**. In de lessen zedenleer/godsdiensdienst wordt een **klasgesprek** gehouden over het incident.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 2 cyberpesten

Akkoord of niet akkoord?

Na de kerstvakantie merkt de leerkracht Nederlands plots op dat Elias (16 jaar) zichzelf niet meer is. Hij is **veel stiller dan normaal en werkt niet mee in de les**. Wanneer de leerkracht na de les vraagt wat er scheelt, **reageert Elias ontwijkend**. Na een week lijkt Elias nog altijd niet de oude. De leerkracht **schakelt de leerlingenbegeleider in**, die samen met de klastitularis een gesprek plant met Elias.

Tijdens dat gesprek blijkt dat enkele medeleerlingen **een haatpagina over Elias hebben gemaakt op Instagram**, vol bewerkte foto's. De pagina heeft al 132 volgers, waarvan het overgrote deel leeftijdsgenootjes vanop school zijn. De leerlingenbegeleider roept de medeleerlingen die **de pagina gemaakt hebben op het matje en verplicht hen de pagina te verwijderen**.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 3 cyberpesten

Akkoord of niet akkoord?

In de klas van Naomi (15 jaar) hebben alle leerlingen samen een **groepschat** waarin ze grappige dingen posten, afspraken maken om iets te doen na school, huiswerkhulp delen, enzovoort. **Naomi is echter de enige die niet in de groepschat wordt toegelaten en voelt zich uitgesloten.** Ze is nooit op de hoogte van de plannen en wordt nooit meegevraagd. Daardoor voelt Naomi zich slecht in haar vel en **zoekt ze hulp bij leerlingenbegeleider Wout.**

Hoewel Wout de gevoelens van Naomi begrijpt, besluit hij dat **de school daar niet zoveel aan kan doen.** De school is namelijk **geen beheerder** van de WhatsAppgroep en kan de leerlingen dus **niet verplichten** om Naomi aan de chat toe te voegen.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 4 cyberpesten

Akkoord of niet akkoord?

Isabelle en Sheila uit het eerste middelbaar hebben al een tijdje ruzie. Sheila besluit **AI-app te gebruiken om een nepvideo van Isabelle op TikTok te plaatsen**. Isabelle ziet eruit als een dakloze, gekleed in vuile kleren. De video lijkt heel echt, trekt veel aandacht en verspreidt zich heel snel.

Isabelle **voelt zich vernederd en machteloos door de situatie en stapt naar de leerlingenbegeleider**. De leerlingenbegeleiding brengt de twee meisjes samen voor een **gesprek** en **verplicht Sheila om de video te verwijderen**.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 1 portret- en auteursrecht

Akkoord of niet akkoord?

Tijdens de jaarlijkse sportdag op school krijgt Remy (16 jaar) de vraag of de school **een actiefoto van hem mag publiceren in de maandelijkse schoolbrochure**. Remy ziet hier niet meteen problemen in en geeft zijn toestemming. Enkele maanden later merkt hij echter op dat **zijn foto ook gebruikt werd op posters die over de hele gemeente werden verspreid** om kandidaat-leerlingen te overtuigen zich in te schrijven. Remy is kwaad en **stapt naar de schooldirectie**.

Hij gaf namelijk enkel zijn toestemming voor de publicatie van zijn foto in de schoolbrochure, niet voor op de schoolposters. De directie vindt dat **Remy overdrijft en besluit de affiches niet te verwijderen**.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 2 portret- en auteursrecht

Akkoord of niet akkoord?

Een klas uit het vierde middelbaar staat erom bekend hun leerkrachten graag tot het uiterste te drijven. Tijdens een les wiskunde **weigeren enkele leerlingen om de oefeningen te maken, tot grote ergernis van de leerkracht**. Hij spreekt de leerlingen hier meermaals op aan, maar dat haalt helaas niets uit. Wanneer de ergernissen zich blijven opstapelen, **barst de leerkracht in woede uit**. Niet veel later blijkt dat een van de leerlingen **het voorval gefilmd heeft en dat het filmpje circuleert op sociale media**.

Heel wat ouders krijgen het filmpje te zien en vinden het **gedrag van de leerkracht ongepast**. Enkelen dienen een **klacht** in. De schooldirectie, die liever **niet te veel imagoschade oploopt**, plaatst de leerkracht tijdelijk op **non-actief** en start een **tuchtprocedure** op.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 3 portret- en auteursrecht

Akkoord of niet akkoord?

De school van meneer Mariën is volop een **nieuwe website** aan het ontwikkelen. Op het internet vonden ze enkele **leuke foto's om de website mee op te vrolijken**. Wanneer de website enkele weken online staat, ontvangt de school plots een **brief van een advocaat die in naam van de fotograaf een schadevergoeding eist**. De school beslist om de **schadevergoeding zo snel mogelijk te betalen**.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 4 portret- en auteursrecht

Akkoord of niet akkoord?

De school wil **nieuwe handboeken** gebruiken voor het vak Frans. De directie wil de kosten zo laag mogelijk houden en stelt voor om **vier handboeken aan te kopen** voor de leerkrachten van het vijfde en zesde middelbaar. De school maakt **kopieën voor alle leerlingen**, omdat dat veel goedkoper is. Na enkele weken krijgt de school een **klacht van de uitgeverij met een dagvaarding en bijbehorende boete**. De school valt uit de lucht en **vindt dat ze niets verkeerd gedaan heeft**. Later komt de school te weten dat ze het **auteursrecht van de uitgeverij geschonden heeft**.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 5 portret- en auteursrecht

Akkoord of niet akkoord?

Elk jaar zoekt de school enkele leerlingen om te poseren voor de **promo-banner** voor de opendeurdag, maar dit jaar vonden ze helaas niemand. De school besloot dan maar om dit jaar **AI-gegenereerde afbeeldingen** te maken van **niet-bestaande leerlingen**.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 1 online identiteit

Akkoord of niet akkoord?

Meneer Verstraete, een leraar Frans, geeft leerlingen al een tijdje de kans om **na schooltijd met hem te chatten via het online schoolplatform**. Zo kunnen ze hem vragen stellen over de leerstof. Elien (15 jaar) heeft wat moeite met Frans en maakt dus maar al te graag gebruik van de chatbox. Na een tijdje merkt ze dat haar leerkracht, naast uitleg over de leerstof, ook **persoonlijke vragen begint te stellen**.

Eerst vond Elien dat niet zo erg, maar na verloop van tijd worden de **chatberichten steeds intiemmer**. Elien meldt het voorval aan haar ouders, die vervolgens naar de school stappen. De leerkracht wordt tijdelijk op **non-actief gezet** en er wordt een **tuchtprocedure** opgestart.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 2 online identiteit

Akkoord of niet akkoord?

Na afloop van de examenperiode post **de school een bericht op Facebook**, waarin ze al haar leerlingen een deugdlopende zomervakantie toewenst. Jayden (17 jaar), een leerling uit het vijfde middelbaar, heeft echter een herexamen wiskunde in augustus en heeft dus nog heel wat studiewerk voor de boeg. Zonder al te veel na te denken **uit hij dan ook zijn afgunst voor het vak en de leerkracht in een reactie onder het bericht van de school.**

De leerkracht aan wie het bericht gericht is, leest dit en reageert in eigen naam op de reactie van Jayden. Niet veel later ontstaat er een **hevige online** discussie. De school is hiermee niet gediend en **verwijdert alle reacties onder de post.**

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 3 online identiteit

Akkoord of niet akkoord?

Meneer El Kaddouri, leerkracht wiskunde in de derde graad, verkondigt op **zijn persoonlijk Facebookaccount vaak zijn sympathieën voor één bepaalde politieke partij**. Op een dag dienen enkele ouders een klacht in bij de school. Zij vinden namelijk dat de leerkracht, vanwege zijn **voorbeeldfunctie** naar leerlingen toe, **politiek-neutraal** moet zijn. De ouders vinden het **gedrag van de leerkracht op sociale media dan ook ongepast**.

De schooldirectie vindt dat de leerkracht nog steeds **vrijheid van meningsuiting** heeft. Ze benadrukt tegenover de ouders dat ze de leerkrachten **niet zomaar regels kan opleggen** over wat ze wel of niet mogen delen op sociale media.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 4 online identiteit

Akkoord of niet akkoord?

Julien (15 jaar) staat niet zo graag op de foto. Hij heeft ontdekt dat hij met **AI-foto's van zichzelf kan maken in gelijk welke context**. Op zijn online profiel komen allerlei foto's waarin hij surft, uit een vliegtuig springt of tegen een beer vecht. Zijn vrienden zijn heel erg **onder de indruk van al zijn avonturen** en het wordt druk in de klas besproken.

Mevrouw Safina kan haar oren en ogen niet geloven... Op een rustig moment vertelt hij haar aan dat de foto's niet echt zijn. Zij moedigt hem aan om tegen zijn vrienden te zeggen dat de **beelden nep zijn**.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 1 desinformatie

Akkoord of niet akkoord?

In het begin van het schooljaar doen er – naar aanleiding van de herdenking van de terroristische aanslagen op de **WTC-torens in 2001** – opnieuw verschillende wilde **complottheorieën de ronde op TikTok**. Hierdoor geloven sommige leerlingen dat de Amerikaanse regering op de hoogte was dat de aanslagen zouden gebeuren, en ervoor koos om niet in te grijpen. Dit zorgt op de **speelplaats echter voor verhitte discussies tussen leerlingen** die hier wel en niet mee akkoord gaan.

Wanneer de leerlingen vervolgens **meer informatie vragen aan leerkracht Steffi, weet die echter niet meteen hoe ze moet reageren**. Hoewel ze niet voor de volle 100% in de theorie gelooft, beschouwt ze die namelijk wel **als aannemelijk**. Zolang het tegendeel niet bewezen is, kan het waar zijn, toch? Samen met haar leerlingen start ze een **open klasgesprek over de aanslagen** en gaan ze **online samen op zoek naar antwoorden** op de vragen van de jongeren.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 2 desinformatie

Akkoord of niet akkoord?

De leerkracht geschiedenis heeft het met zijn studenten uit het vijfde middelbaar over de **Tweede Wereldoorlog, over de Holocaust en hoe Adolf Hitler uiteindelijk zelf uit het leven stapte**. Wanneer Seppe 's avonds aan zijn ouders vertelt wat hij in de les geschiedenis geleerd heeft, zijn die in alle staten. **De ouders zijn er namelijk van overtuigd dat Hitler zijn dood in scène werd gezet** en nog een kleine 20 jaar na het einde van de Tweede Wereldoorlog anoniem heeft verder geleefd in Argentinië.

Seppe's ouders stappen naar de directie met een klacht over leerkracht Zayn die opzettelijk 'desinformatie' zou verspreiden. Wanneer de directie de ouders van hun **ongelijk** probeert te **overtuigen**, ontstaat een **hevige discussie**. Zowel de directie als leerkracht Zayn weten niet hoe ze hiermee moeten omgaan...

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 3 desinformatie

Akkoord of niet akkoord?

Op sociale media gaat een **foto van 120 jaar geleden** **viraal** waarop een meisje te zien is dat **als twee druppels water** op klimaatactivist **Greta Thunberg** lijkt. De theorie kan op **heel wat belangstelling rekenen bij de leerlingen** en als snel gelooft een groot deel van hen dat Greta effectief een tijdreiziger is, die **regelmatig terugkeert in de tijd met als doel de toekomst te veranderen**. Ook leerkracht Véronique is zich bewust van de theorie die op sociale media de ronde doet en besluit dit **aan te kaarten tijdens haar les Aardrijkskunde**.

Ze weerlegt **de theorie onmiddellijk** en maakt duidelijk dat het in werkelijkheid gaat om een afbeelding van kinderen die aan het werk zijn in een goudmijn in Canada. **Bijkomende vragen van haar leerlingen omtrent de tijdreistheorie blokt Véronique onmiddellijk af**, met als resultaat dat de leerlingen zichzelf meer en meer in de theorie gaan verdiepen...

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 4 desinformatie

Akkoord of niet akkoord?

Leerkracht Brahim las enkele weken geleden een online artikel waarin werd beweerd dat **we eigenlijk leven in een computersimulatie en dat onze realiteit dus niet echt is** (denk: The Matrix). Brahim was erg onder de indruk van dit nieuws en is zich sindsdien **steeds meer gaan verdiepen in deze theorie**. Nu hij er rotsvast van overtuigd is dat we effectief **leven in een computersimulatie**, zit hij er ook niet mee in om dit **te verkondigen in de leraarskamer**.

Er ontstaan echter **hevige discussies tussen Brahim en zijn collega's** omdat die het verhaal **niet serieus nemen en ermee lachen**. Bovendien hebben enkele leerkrachten **schrik** dat Brahim **dit soort ideeën ook zal beginnen verkondigen in de klas**. De **directie** komt al snel meer te weten over het incident in de leraarskamer en probeert hierover in **gesprek** te gaan met Brahim, helaas met weinig resultaat. **Brahim blijft overtuigd van zijn theorie...**

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 5 desinformatie

Akkoord of niet akkoord?

De leerlingen in de klas praten enthousiast over een **nieuw middelje tegen puisten dat ze op TikTok hebben gezien**. Op de filmpjes zie je dat je de crème gewoon op je gezicht moet smeren en twee minuten later zijn alle puistjes weg. **In de filmpjes ziet het er heel echt uit, maar de beelden zijn gemaakt met AI.**

Dat is heel moeilijk te zien en de leerlingen denken dat het echt is. De leerkracht zegt dat het niet echt kan zijn, maar de leerlingen laten haar de filmpjes zien. Ze weet niet goed wat ze moet zeggen, want **het lijkt net echt...**

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 1 digitale inclusie

Akkoord of niet akkoord?

Het contrast tussen Hatice (15 jaar) en haar ouders kan niet groter zijn: waar Hatice haar dagen vult met videobellen, kleren kopen en verkopen via een app, filmpjes maakt en deelt via haar sociale media, ... zijn haar ouders totaal niet bezig met het digitale. Hun smartphone gebruiken ze vooral om contact te houden met familie en vrienden. Op school spreekt één van de leerkrachten Hatice aan: haar ouders lopen achter op de betaling van hun schoolrekening. De school heeft hen al verschillende mails en Smartschool-berichten gestuurd zonder succes.

Hatice vertelt de leerkracht dat haar ouders niet zo digitaal vaardig zijn, maar dat zij het vanavond met hen zal in orde brengen. De leerkracht reageert positief en bedankt Hatice. Als Hatice 's avonds met haar mama naar de berichten gaat en de betaallink opent, merkt ze dat er onvoldoende geld op de rekening staat.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 2 digitale inclusie

Akkoord of niet akkoord?

Op de school van Ivan willen enkele leerkrachten in elk vak aan de slag rond digitale vaardigheden. Ze willen in kaart brengen wat welke leerkracht in welk vak doet, zodat in alle vakken aan de digitale competenties van de leerlingen gewerkt wordt. Ivan geeft houtbewerking in de 3e graad en heeft het niet zo hoog op met de digitale wereld. Je hoort toch enkel negatieve zaken en gevaren in de media? En wat heeft al dat digitale nu met houtbewerking te maken?

Zitten onze jongeren bovendien al niet genoeg op al die schermen? Er zijn nog enkele collega's die de mening van Ivan delen. Met het team stappen ze naar de directie om duidelijkheid te scheppen. De directie gaat akkoord met Ivan: ze zullen ook een lijst opmaken in welke vakken er wel en niet aan digitale vaardigheden gewerkt moet worden. In vakken zoals houtbewerking of biologie hoort dit helemaal niet thuis. Ivan is opgelucht, zo moet hij ook niets nieuws leren.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 3 digitale inclusie

Akkoord of niet akkoord?

Jesse (14 jaar) is de jongste in een gezin van 3. Thuis hebben ze 1 laptop en een gebrekkige internetverbinding. Normaal proberen ze de tijd op de laptop te verdelen, maar nu krijgen zijn oudste zussen voorrang omdat ze binnenkort een eindwerk moeten indienen. Voor Nederlands moet Jesse een presentatie maken. Hij staat al op een slecht boekje bij de leerkracht omdat hij vaak te laat is met zijn digitale taken. Hij besluit dan ook om de presentatie op zijn smartphone te maken.

Na heel wat gesukkel en gevloek lukt het hem om de presentatie te maken. Wanneer hij in de les Nederlands de laptop van de school opent, vindt hij nergens de presentatie terug. En hij heeft geen idee hoe hij nu de presentatie van zijn gsm naar zijn laptop kan sturen. Als het aan hem is om te presenteren, zegt hij tegen de leerkracht dat hij zijn taak niet gemaakt heeft. Die stuurt hem kwaad naar de directie: "Dat is nu al de zoveelste keer dat je niet in orde bent! Ga het nu maar uitleggen bij de directeur."

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 4 digitale inclusie

Akkoord of niet akkoord?

Mia (13 jaar) komt zuchtend thuis en gooit haar schooltas in de zetel. Als haar mama vraagt wat er is, antwoordt Mia dat ze een projectposter moet maken dat ze moet indienen via Smartschool, maar dat ze geen idee heeft hoe daaraan te beginnen. Haar moeder zegt dat ze daar ook geen verstand van heeft en suggereert of ze het niet op school aan iemand kan vragen. Mia schudt haar hoofd. Ze heeft helemaal geen zin om het aan haar vrienden te vragen. Ze is sowieso al het buitenbeentje omdat ze geen smartphone heeft.

Als ze nu nog moet zeggen dat ze niet weet hoe ze zo'n poster kan maken, lachen ze haar zeker uit. En ook de leerkracht is geen optie: als je die een vraag stelt, herhaalt die alles altijd voor de hele klas. Ze zal die punten dan wel ophalen met haar andere taken.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 5 digitale inclusie

Akkoord of niet akkoord?

Amir is net uit een ander land naar België verhuisd. **Hij begrijpt nog maar weinig Nederlands en heeft moeite om de les te volgen.** Meneer Bauters merkt dat Amir vaak stil is tijdens de lessen en dat hij weinig vragen stelt. Om Amir te helpen, gebruikt meneer Bauters DeepL, een **AI-vertaalapp**, om de instructies te vertalen naar zijn thuistaal.

De andere leerkrachten zien dit en weten niet goed wat ze ervan moeten denken. **Ze vragen zich af of Amir zo wel genoeg Nederlands leert.** Meneer Bauters legt uit dat hij de tool alleen gebruikt als **hulp** en **Amir nog steeds aanmoedigt om Nederlands te spreken.**

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 1 digitale balans en smartphones

Akkoord of niet akkoord?

Marieke is een toegewijde leerkracht van het 6e middelbaar. Om effectief te communiceren en belangrijke informatie te delen, heeft ze besloten om een WhatsApp-groep op te zetten met haar leerlingen. In deze groep worden studiematerialen, deadlines, projectupdates en andere relevante zaken besproken.

Aanvankelijk had Marieke afgesproken dat de groep alleen op schooldagen gebruikt zou worden tot 18:00 uur, zodat leerlingen en zij zelf voldoende tijd zouden hebben voor hun persoonlijke leven. Echter, tot haar verbazing merkt ze dat leerlingen haar berichten blijven sturen buiten de afgesproken tijden, zoals in de avonden en in het weekend.

De constante stroom van berichten op ongepaste momenten begint een negatieve impact te hebben op Marieke's werk-privébalans. Ze voelt de druk om altijd beschikbaar te zijn en raakt gestrest door het constant reageren op berichten, zelfs buiten de schooluren.

Ondanks de groeiende frustratie en het gebrek aan balans, onderneemt Marieke geen actie om het probleem aan te pakken omdat ze haar studenten zo goed mogelijk wil ondersteunen. Dit resulteert helaas in een voortdurende verstoring van haar persoonlijke leven en een gebrek aan voldoende ontspanning.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 2 digitale balans en smartphones

Akkoord of niet akkoord?

Meneer Degryse, leerkracht Engels uit de tweede graad, staat toe dat zijn leerlingen smartphones gebruiken tijdens zijn les voor relevante oefeningen. Sommige leerlingen raken echter snel afgeleid door andere apps en sociale media, wat hun focus op de les verstoort. Mats wil de afleiding minimaliseren zonder smartphones volledig te verbieden.

Om het probleem aan te pakken, voert Mats een open discussie in het Engels met zijn leerlingen over het gebruik en stelt samen duidelijke richtlijnen op, zoals het gebruik van andere apps tijdens de lessen, wanneer ze hun smartphone mogen bovenhalen ...

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 3 digitale balans en smartphones

Akkoord of niet akkoord?

Meneer Tahiri, leerkracht Nederlands uit de eerste graad, is gefrustreerd door de overvloed aan communicatiekanalen van ouders en leerlingen. Ondanks de schoolrichtlijnen om enkel Smartschool te gebruiken, blijven berichten via WhatsApp, sms en e-mail binnenstromen, wat voor onduidelijkheid en inefficiëntie zorgt.

Meneer Tahiri is geëngageerd in de school en besluit een klasgesprek te organiseren in zijn les over de richtlijnen en digitale balans in het 2e middelbaar. Hij probeert dit als startpunt te nemen

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 4 digitale balans en smartphones

Akkoord of niet akkoord?

Na een drukke schooldag ontvangt Jayden een bericht van de leerkracht in de klasgroep op Smartschool, net voor de afgesproken tijd van 18:30 uur. Het bericht bevat een last-minute herinnering om de volgende dag een vertaalwoordenboek mee te nemen voor de geplande leestoets Frans. Jayden ziet het bericht echter pas de volgende ochtend tijdens de rit naar school, waardoor het te laat is om het vertaalwoordenboek nog mee te nemen.

Bij aankomst op school merkt de leerkracht verontwaardigd op dat meerdere leerlingen het vertaalwoordenboek niet bij zich hebben. Ze herinnert de leerlingen eraan dat het bericht op tijd is verzonden en dat de leerlingen hun verantwoordelijkheid moeten nemen om de berichten en smartschool dagelijks te lezen. De leerlingen die het vertaalwoordenboek vergaten, moeten de toets dan maar maken zonder.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 5 digitale balans en smartphones

Akkoord of niet akkoord?

Op een ochtend komt Pommelen, een leerling uit het 4e middelbaar, vermoeid aan op school. Ook tijdens de lessen toont ze duidelijk tekenen van oververmoeidheid. Haar klastitularis besluit met haar te praten om te achterhalen wat er aan de hand is. Na wat vragen en doorvragen, komt naar voren dat de leerling 's avonds veel tijd besteedt aan gamen, wat resulteert in een gebrek aan slaap en vermoeidheid tijdens de schooldagen. Het blijkt dat er thuis geen duidelijke afspraken zijn rondom het gamen, waardoor de leerling vrij is om haar eigen gang te gaan.

De leerkracht begrijpt dat het gebrek aan regels en beperkingen thuis met betrekking tot gamen een negatieve invloed heeft op de leerling. Ze beseft dat dit niet alleen haar schoolprestaties beïnvloedt, maar ook haar algemene gezondheid. Om het probleem op te lossen, neemt de leerkracht contact op met de ouders van de leerling en plant een oudergesprek. Tijdens het gesprek bespreekt de leerkracht de bevindingen en zorgen over het excessieve gamen van de leerling en de impact ervan op haar vermoeidheid en schoolprestaties. Ze benadrukt het belang van een goede nachtrust en balans tussen schoolwerk en ontspanning.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 6 digitale balans en smartphones

Akkoord of niet akkoord?

Jesse blijft vaak tot diep in de **nacht chatten met MyAI**. Daardoor gaat hij te laat slapen en kan zich ook **moeilijker concentreren**. Jesses klastitularis, meneer Willaert, merkt dat zijn schoolresultaten achteruitgaan en dat hij er vaak moe uitziet. Meneer Willaert praat na de les met Jesse om samen te begrijpen wat er aan de hand is.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 1 cybersecurity

Akkoord of niet akkoord?

Tim, een getalenteerde leerling met bovengemiddelde ICT-skills, voelt zich al een tijdje gefrustreerd door de hoge verwachtingen die zijn ouders en leraren op hem leggen. In een poging om aandacht te krijgen en zijn frustraties te uiten, besluit Tim om een DDoS-aanval* uit te voeren op de schoolwebsite. Al snel begint het schoolpersoneel te merken dat er iets mis is. De website is onbruikbaar, en ze begrijpen niet wat er aan de hand is. Ze nemen contact op met de technische afdeling en starten een onderzoek.

Terwijl het schoolpersoneel het netwerkprobleem onderzoekt, ontdekken ze al snel ongewone patronen in het dataverkeer en verdachte IP-adressen die de aanval lijken uit te voeren. De technische afdeling traceert uiteindelijk de aanval terug naar Tims persoonlijke laptop, die hij gebruikt heeft tijdens de schooluren. De schoolleiding neemt onmiddellijk contact op met de politie en informeert Tims ouders over zijn betrokkenheid bij de DDoS-aanval.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 2 cybersecurity

Akkoord of niet akkoord?

Meneer De Graef, leerkracht aardrijkskunde in de derde graad, maakt regelmatig gebruik van zijn laptop als digitaal bordboek tijdens de lessen. Hij staat ook standaard altijd ingelogd op Smartschool. Tijdens de pauze blijven enkele leerlingen binnen om nog iets af te werken terwijl de rest van de klas en meneer De Graef al weg zijn. De laptop van de leerkracht staat nog open omdat hij het inloggen in zijn laptop zo lastig vindt. Een van de leerlingen heeft een idee:

“Hoe grappig zou het zijn, als we een bericht zouden sturen naar de andere leerlingen waarin staat dat het examen Aardrijkskunde dit semester wordt afgeschaft”. De leerlingen sturen dit bericht naar alle leerlingen van meneer De Graef.

Al snel wordt duidelijk wie de schuldigen van deze flauwe grap zijn. De leerlingen worden gestraft en voor de leerkrachten wordt een reeks trainingen en workshops georganiseerd over cybersecurity, met als doel gelijkaardige situaties in de toekomst te vermijden.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 3 cybersecurity

Akkoord of niet akkoord?

In de klas van mevrouw De Bolle, leerkracht economie in de 2e graad, heeft iedereen een laptop die verbonden is met het schoolnetwerk. De leerlingen gebruiken de laptop voor allerlei opdrachten. Ze krijgen een zoekopdracht over de actualiteit en moeten een poster maken over een artikel naar keuze. Medhi is het internet aan het verkennen voor een leuk artikel, maar komt plots op een webpagina waar hij een smartphone kan winnen door op een knop te klikken. Nadat hij op de knop klikt, begint een rad te draaien. Helaas heeft hij niets gewonnen. Hij gaat verder met zijn zoektocht.

Wanneer Medhi de volgende dag zijn laptop opnieuw probeert op te starten, krijgt hij een foutmelding. Na 3 foutmeldingen krijgt hij een blauw scherm te zien met de boodschap dat de laptop geblokkeerd is door een hacker. Medhi weet niet wat te doen en stapt naar de ICT-coördinator. Samen contacteren ze een IT-expert die de toegang tot de laptop van Mehdi kan herstellen. Niet veel later krijgen de ouders van Mehdi een factuur in de bus voor de herstelkosten. Het is namelijk Mehdi zijn schuld dat zijn laptop werd gehackt.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 4 cybersecurity

Akkoord of niet akkoord?

Tussen de lessen door praten Sarah en Marit over Seba, die in een phishing is getrapt. Volgens hen had een influencer Seba iets aangeraden, **waardoor hij het product via een website heeft gekocht**. Meneer Herman merkt tijdens het gesprek dat veel leerlingen al soortgelijke berichten hebben gezien,

maar niet altijd weten wat echt of nep is. Hij besluit het gesprek te gebruiken om de hele klas erbij te betrekken en vraagt of **anderen al eens iets hebben gekocht dat een influencer had aangeraden**.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 1 privacy

Akkoord of niet akkoord?

Na jarenlang onderwijs te hebben gevolgd op School A, besluit Elena om van school te veranderen en zich in te schrijven bij School B. School A draagt het leerlingendossier van Emma over aan School B, zodat haar nieuwe docenten en schooladministratie inzicht hebben in haar academische geschiedenis, vorderingen en eventuele speciale behoeften. Emma komt er echter achter dat haar huidige school niet alleen het noodzakelijke leerlingendossier heeft doorgegeven aan School B, maar ook haar tuchtdossier!

Emma voelt zich diep gekwetst en heeft het gevoel dat haar privacy ernstig is geschonden. Ze gelooft dat deze informatie niet relevant is voor haar nieuwe school en dat het haar reputatie en kansen op School B kan schaden. Ze besluit hierover een klacht in te dienen bij de schooladministratie van School A. Die verklaren dat het doorgeven van het tuchtdossier een onbedoelde fout was en dat dit niet volgens het protocol is gebeurd.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 2 privacy

Akkoord of niet akkoord?

Op een drukke maandagochtend besluit meneer Perneel om een e-mail te sturen naar alle ouders van de derde graad met belangrijke informatie over het komende oudercontact. In zijn haast om de e-mail te verzenden, maakt hij per ongeluk de fout om de adressen niet in BCC te plaatsen, maar in CC. Hierdoor zijn alle e-mailadressen zichtbaar voor alle ouders.

Na het versturen krijgt meneer Perneel enkele mails van bezorgde ouders, omdat hun e-mailadressen nu zichtbaar zijn voor alle anderen die de mail hebben ontvangen. Sommige ouders zijn bezorgd over hun privacy en de mogelijke gevolgen van het delen van hun persoonlijke gegevens met anderen. Meneer Perneel is aanvankelijk verward en vindt dat de ouders overdreven reageren. Hij erkent weliswaar zijn fout, maar geeft in een reactie aan de ouders weer dat de impact van dit 'kleine' incident wel zal meevallen.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 3 privacy

Akkoord of niet akkoord?

Emma is op woensdagnamiddag haar huiswerk voor chemie aan het maken op de laptop van de school. Ze is even afgeleid en besluit een korte pauze te nemen door een serie te bekijken. Plots verschijnt op haar scherm een bericht van de leerkracht die thuis zit: "Heb jij niets beter te doen dan een serie te kijken?" Emma schrikt en voelt zich betrap, ze is namelijk niet op de hoogte van het feit dat de leerkracht haar activiteiten op de schoollaptop kan volgen via een monitoringsoftware.

Emma meldt het incident aan haar ouders, die verontwaardigd zijn over de inbreuk op hun dochters privacy en de ongepaste reactie van de leerkracht. De ouders van Emma bellen woedend naar de school. De directie begrijpt de frustraties van de ouders en beslist dat de software enkel nog tijdens de schooluren gebruikt mag worden. Bovendien stellen ze gedragsregels voor de leerkrachten op. Die geven duidelijk aan op welke manier de software concreet mag gebruikt worden.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 4 privacy

Akkoord of niet akkoord?

Op een vroege ochtend arriveert ICT-coördinator Tom op school om zijn dagelijkse taken uit te voeren. Geschrokken ontdekt hij dat het schoolsysteem gehackt is en dat alle persoonsgegevens van leerlingen, ouders en medewerkers gestolen zijn en online werden gepubliceerd. Tom neemt onmiddellijk contact op met de directie van de school om het voorval te melden. Samen beseffen ze dat dit een situatie is die onmiddellijke aandacht vereist. Ze besluiten om het datalek nog even stil te houden om paniek en onnodige onrust onder de schoolgemeenschap te voorkomen.

Na kort overleg met de DPO, is de eerste stap die ze nemen, om aangifte te doen bij de politie. Ze werken nauw samen met de politie om alle beschikbare informatie te verstrekken en eventuele aanwijzingen te delen die kunnen leiden tot de identificatie van de hackers.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 5 privacy

Akkoord of niet akkoord?

Mevrouw François gebruikt in een AI-tool de **toetsresultaten en persoonlijke informatie van de leerlingen om rapporten te schrijven**, zonder dat iemand daarvan weet. Later blijkt dat deze AI-tool mogelijk **niet voldoet aan de privacynormen**. De directie komt hier achter en stelt regels op: **leraren mogen geen persoonlijke gegevens ingeven in AI-systemen**.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 1 AI

Akkoord of niet akkoord?

Mevrouw González gebruikt **AI voor haar rapportcommentaren** om tijd te besparen. Thomas, een leerling uit haar klas, **begreep zijn feedback niet**. Ook zijn ouders herkennen Thomas niet in de feedback van de leerkracht.

Na een gesprek met mevrouw González bleek dat de **commentaren met AI werden geschreven**. De ouders vinden dit niet oké en stappen naar de directie. De school erkent de fout en gaat nadenken over **richtlijnen over het gebruik van AI**.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 2 AI

Akkoord of niet akkoord?

Meneer Bakkal gebruikte een **AI-tool om zijn examen aardrijkskunde op te stellen**. Hij voerde de leerdoelen in, waarna de AI-tool het examen genereerde. Hoewel de leerkracht ervan overtuigd was dat de toets inhoudelijk klopte,

hadden enkele collega's **twijfel over zijn verantwoordelijkheid en de kwaliteit van het examen**. De schooldirectie vindt dit niet zo erg. AI is een **hulpmiddel** en als leerkracht blijf je uiteindelijk verantwoordelijk voor het leerproces van je leerlingen.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 3 AI

Akkoord of niet akkoord?

De leerkracht Nederlands geeft de opdracht om een reeks **gedichten te genereren met AI**. De leerlingen moeten hun **prompts mee inleveren**, zodat de leerkracht weet hoe ze tot een bepaald resultaat zijn gekomen.

Enkele ouders zien hier het **nut niet van in** en laten dit ook weten aan de leerkracht. De leerkracht weet niet meteen hoe te reageren, **want de school heeft geen visie/beleid om op terug te vallen**.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

Casus 4 AI

Akkoord of niet akkoord?

Mevrouw Desmet gebruikt in haar lessen **Frans AI-afbeeldingen in haar cursus als rode draad in de lessen.**

Haar parallelcollega maakt zich zorgen dat leerlingen zo vaak AI-afbeeldingen zien dat ze later misschien het

verschil niet meer merken tussen echt en gegenereerd.

Ze twijfelt of ze mevrouw Desmet hierop moet aanspreken.

Helemaal akkoord

Helemaal niet akkoord

Hoe kunnen we als school op deze situatie reageren als we denken vanuit onze kernwaarden?

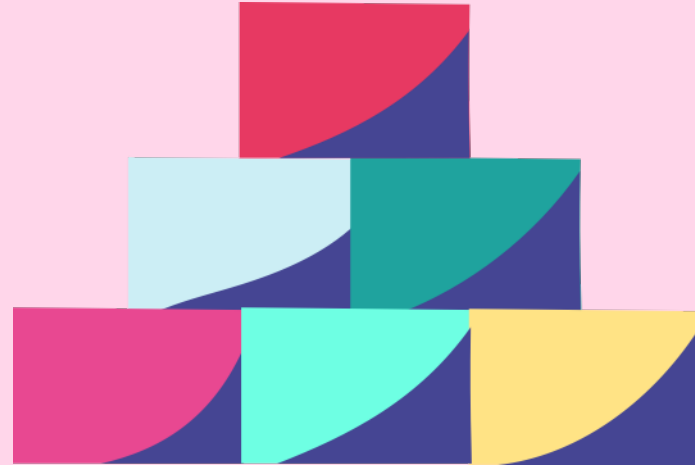

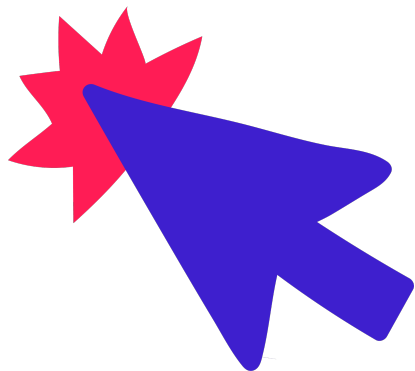
Afronding

- Hoe ging het eraan toe bij het doorlopen van de casussen?
- Waarover zijn we het eens als groep?
- Waarover zijn we het nog niet eens?
- We hebben nog werk aan de winkel op het vlak van ...?
- ...

Fase 2

Selectie van de bouwstenen

Fase 2

Selectie van de bouwstenen

De werkgroep

leert het verschil tussen de verschillende niveaus uit de beleidsdriehoek.

maakt kennis met de verschillende bouwstenen die nodig zijn om een beleid rond het gekozen thema op te stellen.

- de bouwstenen waarmee men als school aan de slag wil gaan (kwaliteit)
- wat je als school en leerkracht kan doen om kansen te grijpen en problematische gedrag te voorkomen (preventie)
- hoe je best omgaat met problematische gedrag als het zich toch voordoet (reactie)

Stap 1

Kennismaking met de beleidsdriehoek en bouwstenen

Kwaliteit

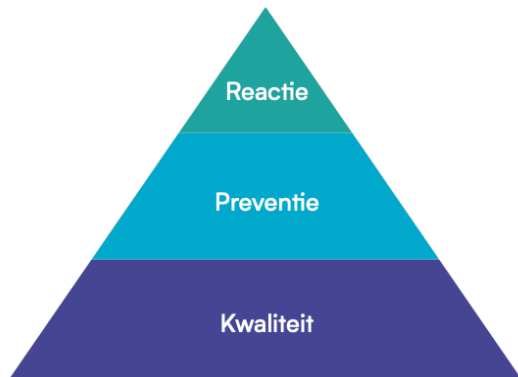
Welk referentiekader heb ik nodig op school om een beleid uit te bouwen?

Preventie

Hoe beperk ik de risico's?

Reactie

Hoe moet ik reageren bij een incident?

Stap 1

Kennismaking met de beleidsdriehoek en bouwstenen

Kwaliteit

- Afspraken op school
- Werkgroep
- Partners en experts
- Aanspreekpunten
- Schoolbevestigingen

Preventie

- Vormingen voor leerlingen
- Integratie in schoolactiviteiten
- Basiskennis van leerlingen
- Basiskennis van leraren
- Richtlijnen ter detectie
- Ouderbetrokkenheid
- Bijscholing voor leraren
- Peer to peer ondersteuning

Reactie

- Herstelgericht werken
- Meldingsoverzicht
- Communicatie met externen/ouders
- Interne communicatie
- Communicatie met leerlingen
- Evaluatie van het proces
- Nazorg

Stap 2

Aan de slag met de bouwstenen - het legplan

Ga aan de slag met de bouwstenen en leg ze op de juiste plaats op basis van de huidige stand van zaken in de school.

- Wat is goed?
- Wat kan beter?
- Wat ontbreekt nog?

Stap 3

De stemronde

Elke deelnemer krijgt tien stemmen om uit te brengen op de bouwstenen in de categorieën 'wat kan beter' en 'wat ontbreekt'.

- Breng minstens één stem per niveau van de beleidsdriehoek uit.
- Elke deelnemer plaatst een streepje bij de belangrijkste bouwstenen om op school uit te werken.

Stap 4

Afronding

De werkgroep selecteert 8 à 12 bouwstenen om verder uit te werken op basis van de stemming.

Reflecteer met de werkgroep op de gekozen bouwstenen.

- Waarom vinden we net deze bouwstenen zo belangrijk?
- Waar willen we naartoe met de bouwstenen die we nu hebben geselecteerd?
- Waar staan we over vijf jaar?

To do

Voor de gespreksleider en secretaris

Na het plenaire deel gaan de gespreksleider en de secretaris samen aan de slag om de visie op mediawijsheid en het specifieke mediawijze thema op te stellen. Ter inspiratie maken ze gebruik van (1) de kernwaarden van de school, (2) de standpunten van de casussen en (3) de geselecteerde bouwstenen.

Formuleer de visie

- Beschrijf wat de school onder mediawijsheid begrijpt
- Beschrijf waarom je het als school belangrijk vindt om in te zetten op mediawijsheid
- Beschrijf de doelgroep waarvoor je de visie opstelt
- Formuleer welk thema er aan bod komen in deze visie
- Beschrijf wat de school onder het specifieke thema begrijpt
- Beschrijf waarom je het als school belangrijk vindt om in te zetten op het thema

Gebruik de voorbeeldvisie mediawijsheid en specifieke thema's ter inspiratie.

Fase 3

Opstellen van het beleidsplan

Opstellen van het beleidsplan

De werkgroep

- Reflecteert op de opgestelde visie op mediawijsheid en het gekozen thema.
- Bespreekt elke gekozen bouwstenen in detail.
- Bekijkt hoe de school met elke bouwsteen concreet aan de slag kan gaan.
- Vertaalt de bouwstenen naar een gestructureerd beleidsplan.
- Schrijft concrete acties uit per bouwsteen in het beleidsplan.

Stap 1

Feedback op de visie door de werkgroep

Elk lid van de werkgroep krijgt 10 minuten om te reflecteren op de uitgeschreven visie.

Bespreek achteraf de feedback met de groep.

Stap 2

Bespreking van de geselecteerde bouwstenen

Onze school selecteerde volgende bouwstenen

- Bouwsteen 1
- Bouwsteen 2
- Bouwsteen 3
- Bouwsteen 4
- Bouwsteen 5
- Bouwsteen 6
- Bouwsteen 7
- Bouwsteen 8
- Bouwsteen 9
- Bouwsteen 10
- Bouwsteen 11
- Bouwsteen 12

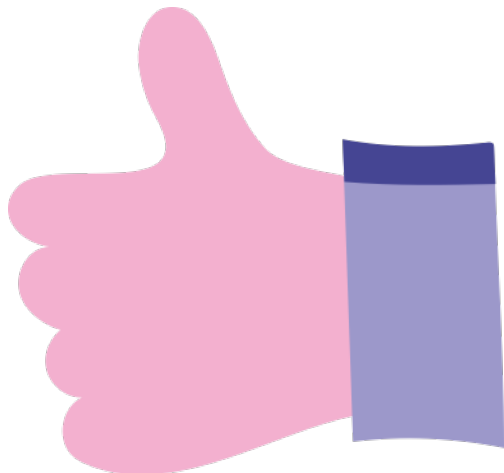
Stap 2

Bespreking van de geselecteerde bouwstenen

De zes beleidsvragen

1. Waar staat de school vandaag met deze bouwsteen (inhoud)?
2. Waarom kiezen we voor deze bouwsteen (motivatie)?
3. Welke acties moet de school ondernemen om de bouwsteen te concretiseren (acties)?
4. Wanneer willen we dit bereiken (tijdspanne)?
5. Wie stellen we hiervoor verantwoordelijk (verantwoordelijke(n))?
6. Voor wie geldt deze bouwsteen (doelgroep)?

Stap 3

Afronding

Is er een antwoord geformuleerd op de zes beleidsvragen?

- Inhoud
- Motivatie
- Actie
- Tijdspanne
- Verantwoordelijk(en)
- Doelgroep

To do

Voor de gespreksleider en secretaris

Uitschrijven van het beleidsplan per
bouwsteen op basis van fase 3 volgens:

- Kwaliteit
- Preventie
- Reactie

Gebruik de input vanuit fase 3 en
de voorbeeldteksten als richtlijn.

Fase 4

Finaliseren van het beleidsplan

Finaliseren van het beleidsplan

De klankbordgroep

- Maakt kennis met het opgestelde beleidsplan en geeft feedback

Stap 1

Voorstellen van de visie en het beleidsplan aan de klankbordgroep

De visie en het beleidsplan worden voorgesteld.

Schenk bij de evaluatie aandacht aan

- Concrete formulering
- Beknoptheid
- Laagdrempeligheid

Stap 2

Reflectie van het beleidsplan

Verdeel de groep in 3 gelijke groepen.
Reflecteer op het beleidsplan in aan
de hand van het evaluatiedocument.

Evaluatiedocument Voorbeeld

	Wat gaat er goed?	Wat kan er beter?	Wat ontbreekt er nog?	Waarom?
Doelgroep	De beoogde doelgroep wordt per bouwsteen vermeld. De omschrijving is duidelijk en gedetailleerd.	De beoogde doelgroep wordt per bouwsteen (meestal) vermeld. Een duidelijke omschrijving ontbreekt.	Er ontbreekt een duidelijke vermelding van de doelgroepen die men voor ogen heeft bij het realiseren van de bouwstenen.	.....
Eerlijkheid	Het beleidsplan houdt duidelijk rekening met alle betrokkenen (ouders, leerlingen, leraren ...) waardoor het beleidsplan als eerlijk kan gezien worden.	Het beleidsplan houdt rekening met de helft van de betrokkenen (ouders, leerlingen, leraren ...) waardoor het niet als helemaal eerlijk kan gezien worden.	Het beleidsplan houdt geen rekening met de betrokkenen (ouders, leerlingen, leraren ...) waardoor het als oneerlijk kan gezien worden.	.....

Evaluatiedocument Voorbeeld

	Wat gaat er goed?	Wat kan er beter?	Wat ontbreekt er nog?	Waarom?
Inhoud	Het beleidsplan bevat een duidelijke omschrijving van elke bouwsteen.	Het beleidsplan bevat min of meer een omschrijving van elke bouwsteen.	Het beleidsplan bevat geen duidelijke omschrijving per bouwsteen.	.....
Motivatie	De bouwstenen zijn telkens mooi en duidelijk gemotiveerd. Het is duidelijk waarom de school met de bouwsteen aan de slag wil gaan.	De bouwstenen zijn min of meer goed gemotiveerd. Het is niet zo duidelijk waarom de school met de bouwsteen aan de slag wil gaan.	Bij zo goed als elke bouwsteen ontbreekt er een duidelijke omschrijving waarom de school voor de specifieke bouwsteen kiest.	.....

Evaluatiedocument Voorbeeld

	Wat gaat er goed?	Wat kan er beter?	Wat ontbreekt er nog?	Waarom?
Acties	<p>Per bouwsteen worden de acties telkens duidelijk en gedetailleerd geformuleerd.</p>	<p>Per bouwsteen worden er acties geformuleerd die moeten helpen bij de uitwerking van elke bouwsteen. Deze zijn echter niet altijd even duidelijk geformuleerd en kunnen wat meer uitwerking gebruiken.</p>	<p>Er is geen duidelijke beschrijving van de acties die men moet ondernemen om de verschillende bouwstenen uit te werken.</p>	.....
Tijdspanne	<p>Bij elke bouwsteen is er een duidelijke tijdspanne die aangeeft wanneer elke bouwsteen moet worden uitgewerkt en gefinaliseerd. De tijdspanne is realistisch en gedetailleerd.</p>	<p>Bij sommige bouwstenen is er een tijdspanne die aangeeft wanneer de bouwstenen uitgewerkt moeten zijn. Deze is echter niet altijd even realistisch of onduidelijk.</p>	<p>Er wordt nergens vermeld wat de voorziene tijdspanne is om de verschillende bouwstenen te realiseren.</p>	.....

Evaluatiedocument Voorbeeld

	Wat gaat er goed?	Wat kan er beter?	Wat ontbreekt er nog?	Waarom?
Verantwoordelijke	Bij elke bouwsteen wordt een duidelijke taakomschrijving voor de verantwoordelijke beschreven.	De verantwoordelijke voor de uitwerking wordt per bouwsteen meestal vermeld. Een duidelijke taakomschrijving ontbreekt.	Het is onduidelijk wie verantwoordelijk is voor de uitwerking van elke bouwsteen.	.....
Algemeen	Het beleidsplan is duidelijk en gemakkelijk te begrijpen. Het plan is gedetailleerd en klaar om zonder problemen te worden uitgevoerd.	Het beleidsplan is min of meer af. Het plan is echter niet altijd even duidelijk en gedetailleerd omschreven.	Het beleidsplan is onvolledig en kan nog niet worden uitgevoerd.	.....

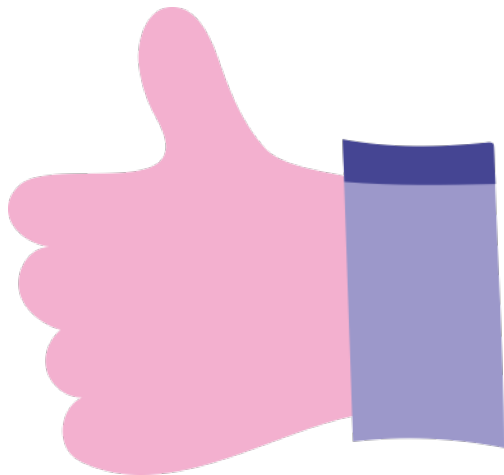
Stap 3

Feedback op het beleidsplan

Zoektocht naar suggesties ter verbetering voor het beleidsplan

- Wat is jullie algemene indruk op het beleidsplan?
- Zijn er nog suggesties om het beleidsplan aan te passen?

Stap 4

Afronding

Maak finale afspraken met de klankbordgroep

- Vanaf wanneer gaat het beleid van kracht?
- Wanneer communiceren we over het beleid?
- Hoe pakken we het beleid verder aan?

To do

Voor de gespreksleider en secretaris

De gespreksleider en secretaris verwerken de feedback van de klankbordgroep en finaliseren het beleidsplan. Ze zorgen voor de brede communicatie van het beleidsplan op school.

Bedankt!